

διηγήσεις περί τῶν ἐργασιῶν καὶ ἀνακαλύψεων του, ἐν αἷς ἀριθμοῦνται ἰδιόγραφα τῶν μέσων αἰῶνων καὶ λειτουργία τις τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἐν μακρῷ εἰληταρίῳ, ἧς τὴν ἀξίαν θὰ ἐκτιμήσωσι βεβαίως μᾶλλον ἐμοῦ οἱ θεολόγοι, ὅταν γραφῶσι τὰ περί αὐτῆς.

Ὅτε δ' ἐξήλθομεν τῆς βιβλιοθήκης, ῥαγδαία βροχὴ κατερρήγνυτο ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ Μεσσήνη, ἣν εἶχομεν ἰδεῖ τὴν πρωίαν ἀγλαὴν ὑπὸ τὸ ὠραῖον φῶς τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου, εἶχε περιβληθῆ χειμερίαν ἐσθῆτα. Ἐπιβάντες εἰς ἄλλο σκάφος τῆς ἐταιρείας τοῦ Φλόριο, τὸ μέλλον νὰ μεταγάγῃ ἡμᾶς εἰς Νεάπολιν, εὗρομεν αὐτὸ διάβροχον ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ἅτινα ἐξηκολούθουν ὑγραίνοντα τοὺς κατ' ὀλίγον προσερχομένους συμπλωτῆρας. Οὐχ ἦτον ἡ κίνησις ἦτο πολλὴ καὶ πολλὴ ἡ φαιδρότης καὶ ζωηρότης τῶν νοτίων ἐκείνων Ἰταλῶν. Ἐν τῷ ἀτμοσφαιρῷ πάντες ἐγνωρίζοντο ἢ ἀνεγνωρίζοντο. Διήλθομεν περιβρεχόμενοι, ἀλλὰ φαιδροὶ τὴν Σκύλλαν καὶ Χάρυβδιν, αἵτινες παρ' ὅλην τῆς ἀτμοσφαιρας τὴν κατῆφειαν δὲν ἐφόβιζον ἤδη ἡμᾶς ὡς τοὺς πάλαι· ἦτο δὲ μᾶλλον ἡ ὄψις αὐτῶν ἄκκος καὶ χαρίεσσα. Ἴσως συνέβαινε τοῦτο, διότι τὸ ἀτμόπλοιο ἐβαίνειν ἐν νηνεμία στερρὸν καὶ ἐφαίνετο παρασκευαζόμενον τὸ δεῖπνον ἐν περιουσίᾳ συνδαιτυμόνων φαιδρότερων, πρωτοτυποτέρων καὶ ποικιλοτέρων τῶν Ἀγγλῶν μας, ὧν μόνος εἰς ἐξηκολούθει τὸ ταξίδιον διὰ τοῦ αὐτοῦ πλοίου μέχρι Νεαπόλεως. Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ λυκόφωτος τὸ δεῖπνον κατεβροχθίζετο ἐν μέσῳ ζάλης λόγων καὶ οἴνου· ὁ ὕπνος ἐπεσφράγιζε γλυκὺς ἡμέραν πλήρη φιλολογικῶν, μάλιστα, ἀναμνήσεων. Ὅτε δ' ἐξηγέρθημεν τὴν πρωίαν τῆς Τρίτης, μαγικὸς ὑπὸ τὸ ὠραῖον φῶς τοῦ ἀνατειλάντος ἡλίου ἡπλοῦτο πρὸ ἡμῶν ὁ κόλπος τῆς Νεαπόλεως καὶ εἰς τὸ βάθος διεκρίνετο κάτωθεν τῶν καπνῶν τοῦ Βεσουβίου ἡ μεγάλη πόλις, εἰς ἣν ἀπεβιβαζόμεθα περὶ τὴν ἐνάτην, ἐκκωφανόμενοι ὑπὸ τοῦ μυρίου βόμβου μυρίων φωνῶν λεμβούχων, ἀχθοφόρων, ὑδροφόρων καὶ πάσης τῆς χορείας ἐκείνης τῶν ἀναποφεύκτων θεραπόντων, ἧτις καθιστᾷ πολλάκις ἀηδὲς τὸ ταξίδιον, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐκλείψῃ ἢ τότε μόνον ὅταν οἱ ἄνθρωποι φθάσωσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ πρώτου των γενάρχου, ὅστις δὲν εἶχεν ἀνάγκην βοηθῶν ἰν' ἀνακουφίσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ εὐδαστάκτου βάρους τοῦ φύλλου τῆς συκῆς. ΣΠΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

[Μυθιστορία Ἰουλίῳ Σανδῷ, βραβευθεῖσα παρὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας].
Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 692.

ΙΔ'

Οὕτως ἐπραγματοῦτο τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἴδει ἡ μαρκησία ὀλίγας ὥρας πρὶν ἢ ἐκ-

πνεύσει. Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ βαράθρου ἐν ᾧ εἶχε πέσει, ὁ Μαυρίκιος ἀνήρχετο κατ' ὀλίγον εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τῆ βοηθεία τῆς Μαγδαληνῆς, ἧτις ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἥσθάνετο ἤδη πνέοντα τὸν δροσερὸν τῶν ὑψηλῶν χωρῶν ἀνεμον, ὡσφραίνετο τὴν ὄσμη τῶν πληθῶν κειμένων κορυφῶν, ἤκουε συγκεχυμένους τὴν φωνὴν τῆς νεότητός του ὑμνοῦσαν τὴν ἐπιστροφὴν του. Ἐφαίνετο ἤδη ἐπὶ τῆς μορφῆς του τὸ ἐνδοξον σύμβολον τῆς ἀναγεννήσεως, τὸ πρόσωπόν του προῶρως μαρανθὲν ἔφερε τὸν τύπον τῆς ἀξιοπρεπειᾶς, δὲν ἐγχαράττει ἀλανθάστως ἡ ἐργασία ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν εὐτόλμων καὶ γενναίων ἀνδρῶν. Ὑπὸ τῆς ἀκολασίας ἀμαυρωθέντες, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνέλαβον αὖθις τὴν διαυγῆ αὐτῶν λάμπριν, τὰ ἄλλοτε ὑπὸ τῆς ὀργῆς συσπώμενα χεῖλη καὶ μετὰ προθυμίας ἐκπέμποντα δηλητηριώδη βέλη οὐδὲν ἄλλο νῦν ἐξέφραζον ἢ τὴν εὐμένειαν, καὶ αὐτὴ ἡ φωνὴ του εἶχε γίνεαι γλυκυτέρα, ὅτε δὲ περιπάτει παρὰ τὴν ἐξαδέλφην του, ἀνέκτα τὸ ἐλαφρὸν τῆς πρώτης αὐτοῦ νεότητος βῆμα. Δεύτερον ἔαρ ἀνέτελλεν ἐν αὐτῷ κεκοσμημένον δι' ὀλιγωτέρων μὲν ἴσως χαρίτων ἢ τὸ πρῶτον, ἀλλὰ γόνιμον βεβαιωτέρων ἐλπίδων καὶ κεκτημένων ἤδη τοὺς θησαυροὺς τοῦ θεοῦ. Φεῦ! ὁ δυστυχὴς δὲν εἶχε κατορθώσει τοῦτο ἄνευ κόπου. Ποσάκις ἔχων τοὺς πόδας καθημαγμένους καὶ τὸ πρόσωπον ὑπὸ ἰδρώτος περιρρέομενον ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ! Ποσάκις προσκόπτων οὐ μακρὰν τοῦ τέρατος, ὠλίσθησε κάτω τῆς κλιτύος, ἢν μετὰ κόπου ἀνέβαινε! Πολλάκις ἐν στιγμῇ ἀθυμίας ἀπώλεσε τὸν καρπὸν πολυχρονίου ἀγῶνος καὶ κόπων. Πολλάκις καθ' ἣν στιγμὴν ὁ καλὸς καρπὸς ἐβλάστανεν ἤδη ἐν τῇ καρδίᾳ του, λαίλαψ τρομερὰ καὶ ἀπρόοπτος κατέστρεφε τὴν ἐλπίζομένην συγκομιδὴν, ἀλλ' ἡ ἐρηγοροῦσα Μαγδαληνὴ ἐστήριξε καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μετ' ἀγγελικῆς ὑπομονῆς καὶ ἀκαμάτου μερίμνης, ἔσπειρε δὲ ἐκ νέου ἐν τῇ καρδίᾳ, ἣν εἶχε λεηλατήσει ἡ θύελλα. Μετὰ ταῦτα δὲ προσκύχτετο γονυκλιτῆς, καθότι εὐσεβῆς οὔσα ὅσον καὶ ὠραία, ἐφρόνει ὅτι τὸ πλάσμα οὐδὲν δύναται ἄνευ τῆς ἀρωγῆς τοῦ Πλάστου, ὅτι δὲ αἱ μᾶλλον γενναιώτεραι ἐπιχειρήσεις ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίας.

Ὁ Θεός, ὁ ἀναγινώσκων ἐν ταῖς καρδίαις, εἶχεν ἤδη εὐλογήσει τὸ ἔργον αὐτῆς, ἦλθε δὲ ὠρα καθ' ἣν ἡ ἁγία αὕτη ψυχὴ ἐχαριστίας μόνον πρὸς τὸν Θεὸν ἐξέπεμπεν. Ὁ Μαυρίκιος ἐκεῖνος, δὲν ἐγνωρίσαμεν ἀποβαλόντα πᾶσαν ἐν τῷ βίῳ ἐλπίδα, ὁ λοιδορὸς καὶ ἀνηλεὴς, δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἡ Μαγδαληνὴ εἶχε μεταμορφώσει αὐτὸν εἰς ἄλλον ἄνθρωπον. Καὶ ἀνεφαίνετο μὲν εἰσέτι ἐνίοτε ὁ παλαιὸς ἐν εἴδει ἀμυδροῦ φάσματος, ἀλλ' ἡ νεᾶνις ἐξώρριζεν αὐτὸν πάραυτα διὰ μιᾶς μόνης λέξεως ἢ δι' ἐνὸς νεύματος· καὶ ἀνεζωπυρεῖτο μὲν ἐνίοτε τὸ θυελλῶδες παρελθόν, ἀλλ'

ὡς ὁ δπόκωφος κρότος τοῦ κεραυνοῦ, ὅστις ἀπομακρύνεται καθόσον ὁ οὐρανὸς γίνεται αἴθριος. Τοῦ Μαυρικίου ἡ μελαγχολία ἢ ἡ ἀθυμία διελύετο διὰ μιᾶς λέξεως τῆς ἐξαδέλφης του, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Ὀρσολα, τὴν ὁποῖαν ἐβαρύνετο ἄλλοτε, ἐραΐδρυνεν αὐτὸν ἐνίοτε καὶ τῷ μετέδιδε μέρος τῆς ζωηρότητός της. Ὁσαῖς ἐπεδείκνυε τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀπογοήτευσιν, ἢ ἀγαθὴ κόρη μετὰ τῆς ἀπλοικῆς αὐτῆς ὀρθοφροσύνης τὸν ἐσωφρόνιζε δι' ἀστεϊότητός τινος, αὐτὸς δὲ ἀντὶ τῆς ὀργισθῆς ὡς ἄλλοτε, ἐγέλα. Τέλος κατήντησε νὰ γεύηται μετ' ἡδονῆς τοὺς καρπούς τῆς πραγματικότητος, οὗς ἄλλοτε μετ' ἀηδίας ἀπώθει· ἢ γεύσεις αὐτῶν εἶναι δριμεῖα, ἀλλ' οὐχ ἦπτον συνειθίζει τις καὶ στέργει αὐτὴν ἐπὶ τέλους. Ὁ Μαυρίκιος ἐνόει ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις καὶ αὐτοῦ τοῦ ταπεινοτάτου καθήκοντος ἀπαιτεῖ μείζονα μεγαλοψυχίαν ἢ ἡ φιλοσοφία ἐκείνη, ἢ ἀρνούμενη καὶ περιφρονοῦσα πᾶν τὸ ἐξαίρει τὸν ἄνθρωπον, ὅτι δὲ ἡ ζωὴ εἶναι γλυκεῖα καὶ ὠφέλιμος καὶ ὅτι, πλὴν σπανίων τινῶν ἐξαιρέσεων, μόνοι οἱ φίλαυτοι καὶ οἱ μικρόψυχοι αὐτοκτονοῦσιν. Υἱὸς ἀσεβοῦς ἐποχῆς, ἐν ἐλλείψει τῆς πίστεως ἡσθάνετο διεγειρομένης ἐν ἑαυτῷ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ δαίμονος τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην. Δὲν ἐπίστευε μὲν, ἀλλ' ἠλπίζε καὶ ἐπεθύμει νὰ πιστεύσῃ. Ἐν τούτοις ὠμολογεί ὅτι κατ' οὐδὲν βλάπτεται τις ἐπὶ τῆς γῆς πράττων τὰ ὑπὸ τῆς θρησκείας διδασκόμενα. Ἡ αὐτοκτονία δὲν ἐργηγορεῖ πλέον παρ' αὐτῷ, καθότι οἱ ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας ἐργαζόμενοι κοιμῶνται τὴν νύκτα καὶ δὲν σκέπτονται νὰ φονευθῶσι, εἶχε δὲ πωλήσει τὰ πολυθρύλητα πιστόλια, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐμπνεύσει αὐτῷ ἄλλοτε τοσαύτας πομπώδεις φράσεις, ὅπως ἀγοράση ἄνθη διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἐξαδέλφης του. Σὺν τῇ καρδίᾳ του ὑπόυτο καὶ ὁ νοῦς, ἡγάπα δὲ τὰς τέχνας καὶ ἀνεγίνωσκε τὸς ποιητάς, ἀναγνωρίζων τὴν βασιλείαν τοῦ πνεύματος, ὡς ἄλλοτε ὁ πατὴρ του ἐν Νυρεμβέργῃ. Προσεκτικὸς μάρτυς τῆς κινήσεως τῶν ἰδεῶν, ἐδέχετο μετ' ἐπιεικειᾶς ἐνίοτε δὲ καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς γενναίας ἀποπίας, αἵτινες ἄλλοτε ἐκίνουν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἢ τὴν περιφρόνησιν. Καίτοι τρέφων μῖσος ἀδυσώπητον πρὸς τὴν ποταπὴν ἐκείνην καὶ φθονερὰν δημοκρατίαν, ἥτις περιποιεῖται τὸν λαὸν ἐκ μίσους πρὸς πᾶσαν ὑπεροχὴν, καίτοι ἀποσφραγόμενος τοὺς ἀγύρτας, τοὺς ἐπαγγελιομένους τὴν κοινοκτημοσύνην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, ἐσέβετο τὰς ἀφιλοκερδεῖς ψυχάς, αἵτινες ἀναλαμβάνουσι μετ' εἰλικρινοῦς αὐταπαρνήσεως τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς πενίας.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Μαυρίκιος δὲν εἶχε πλέον κακὰς ἡμέρας, ἡμέρας ἀποθαρρύνσεως. Ἐνίοτε τὸ ἄχθος τῶν ἀμαρτημάτων του ἐπέβλεπε αὐτὸν ὑπερβαλλόντως, τὸ δὲ φάσμα τῆς μαρανθείσεως αὐτοῦ νεώτερος ἀνεφαί-

νετο αἴφνης καὶ κατεφόβιζεν αὐτόν. Τοιαύτη εἶναι ἡ τιμωρία τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες κακῶς ζήσαντες σύρουσιν ἐπὶ πολὺ κατόπιν ἑαυτῶν τὴν μεμολυσμένην σκιάν τοῦ παρελθόντος αὐτῶν. Ἀπελπὶς καὶ ἀγριωπὸς ὁ δυστυχὴς ἐβλεπε παρελαυνούσας ἐνώπιόν του τὰς ζοφερὰς αὐτοῦ ἀναμνήσεις, τὸν ἐγκαταλειφθέντα πατέρα του, τὸ ἐν δημοπρασίᾳ πωληθὲν κτῆμα τῶν προγόνων του, τὴν τύχην τῆς Μαγδαληνῆς, τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔτη, ἃ εἶχε παραδώσει εἰς τὴν ἀκολασίαν.

Ἐπὶ τῆς πρὸς ἑαυτὸν καταβαλλόμενος περιφρονήσεως, μὴ στέργων δὲ νὰ ζητήσῃ εἰς τὰς διαχύσεις τῆς μετανοίας τὴν ἀνακούφισιν τῆς συνειδήσεώς του, ὁ Μαυρίκιος κατέφευγε τότε εἰς ἀγρίαν σιωπὴν, ὡς ὁ Λακεδαιμόνιος παῖς, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀλώπηξ κατεσπάραξε τὰ σπλάγχνα χωρὶς οὗτος νὰ ἐκβάλῃ φωνήν. Εἶχεν ὅμως πλησίον του τὴν Μαγδαληνὴν, ἥτις ἀνήσυχος καὶ ἄγρυπνος οὐδέποτε ἔπαυε παρατηροῦσα πάσας τῆς ψυχῆς του τὰς ὁρμάς, κάλλιον δὲ τοῦ Μαυρικίου ἐγίνωσκε τὰ ἐν αὐτῷ συμβαίνοντα. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τῆς ἀπογνώσεως καὶ τῆς σιωπηλῆς μελαγχολίας ἐγένετο ἔτι προσεκτικωτέρα καὶ περιποιητικωτέρα, εἶχε δ' ἀξιάγαστα φάρμακα, δι' ὧν κατεπράυνε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ προσκάλει τὰς ψυχικὰς διαχύσεις, ἀνοίγουσα εἰς τὰ πιέζοντα αὐτὸν ὕδατα μυστηριώδεις ἐξόδους. Ὅτε μὲν καθημένη παρὰ τὸν ἐξαδέλφον της ὡς νεαρὰ μήτηρ ὠμίλει πρὸς αὐτὸν διὰ φωνῆς γλυκείας καὶ σοβαρᾶς, ἐνῶ δ' ἔλεγεν, ὁ Μαυρίκιος ἡσθάνετο θωπευτικὴν αὔραν δροσιζούσαν τὰς πληγὰς του· ἄλλοτε ἐκάθητο πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὡς δ' ὁ Ὀρέστης ἀκούων τοὺς λόγους τῆς Ἥλέτρας, ὁ Μαυρίκιος ἀκούων αὐτὴν ἡσθάνετο καταπαυόμενον τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς του, κατ' ὀλίγον δὲ κατεπραῦνετο καὶ ἀνεπαισθήτως κατεκυριεύετο ὑπὸ τῆς συγινήσεως· ἡ καρδία του ἐτήκετο, δάκρυα δὲ ἀφθονα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Τὰ δάκρυα εἶναι θεῖα, εἶναι ἡ οὐρανία δρόσος ἢ τὸν βόρορον ἡμῶν ἀποπλύνουσα. Ὁ Μαυρίκιος ἠγνίσθη δι' αὐτῶν.

Πλὴν δὲ τῶν τοιούτων ἡμερῶν τῶν ὀσμημέραι σπανιωτέρων, ὁ χρόνος παρήρχετο εὐφρόσυνος. Τὰ δύο ἔτη, τὰ ὁποῖα ὁ Μαυρίκιος εἶχε μετὰ τοσαύτης ἀθυμίας παραχωρήσει εἰς τὴν ἐξαδέλφην του, εἶχον παρέλθει πρό τιων μηνῶν, ἀλλ' οὐδόλως ἐσκέπτετο νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του. Συνειθίσας τὴν ἐργασίαν, ἡγάπησε περιπαθῶς τὴν τέχνην του, διὰ δὲ τοῦ Πέτρου Μαρσώ, ὅστις ἡσθάνετο πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ ἀφοσίωσιν ἄκραν, αἱ παραγγελίαι τῷ ἐδίδοντο χωρὶς νὰ τὰς ζητῇ, εἶχε δὲ γείνει γλύπτῃς ἀριστος. Ἀφ' ἐτέρου ἡ Μαγδαληνὴ δὲν ἐζωγράφει πλέον ἀλεξίπυρα καὶ τεῖοθήκας· αἱ μικρογραφίαι αὐτῆς ἦσαν πολυζήτητοι, μάλιστα ἐν ταῖς ἀριστο-

κρατικαῖς αἰθούσαις, ἔνθα εἶχε διαδοθῆ ὅτι υἱὸς εὐγενῶν μετὰ τῆς ἀδελφῆς του ἕνεκα δίκης στερηθέντες τὴν περιουσίαν των, ἔζων πενιχρῶς ἐκ τῆς ἐργασίας των ἐν τινι ὑπερφῶ τῆς ὁδοῦ Βαβυλωνίας. Τοῦτο ἤρκει ὅπως κινήσῃ τὴν περιεργίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἀνθρώπων ἀεργῶν καὶ καιροφυλακτούντων πᾶσαν ἀφορμὴν διασκεδάσεως. Ἀφοῦ ὑπέφερον τὴν πενίαν, ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ὁ Μαυρίκιος ἀπῆλθον τέλος τὴν εὐπορίαν τὴν ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς περὶ τὸν βίον ἀπλότητος καὶ λιτότητος. Ἡδύναντο ἤδη νὰ καταλίπωσι τὸ ὑπερῶν καὶ νὰ ἐκλέξωσι κατοικίαν κομψοτέραν ἢ τοῦλάχιστον ἤττον ὑψηλὴν· ὁ Μαυρίκιος εἶχε σκεφθῆ περὶ τούτου, καίτοι οὐδόλως ἐπιθυμῶν τὸ κατ' αὐτὸν οἶκημα πλουσιώτερον· καθότι ἡγάπα τώρα τὴν μικρὰν του κατοικίαν, ἀναγνωρίσας τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων, ὅτι ἡ οἰκία ἡ βλέπουσα ἡμᾶς ἐργαζομένους καὶ βρεμβάζοντας καὶ ἐλπίζοντας μᾶς φαίνεται πάντοτε μέγαρον λαμπρόν. Τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἴδει αὐτὸν ἀναγεννώμενον διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ὑπομονῆς, εἶχε γείνει εἰς αὐτὸν τρόπον τινὰ ἱερόν, τὸ ὁποῖον μετὰ λύπης ἤθελεν ἐγκαταλίπει. Ἄλλ' ὁ νεανίας, ὁ ἄλλοτε τοσοῦτον σκληρὸς καὶ ἀπότομος, ἐμερίμνα ἤδη ὡς ἀδελφὸς περὶ τῆς εὐεξίας τῆς Μαγδαληνῆς, ἐλογίζετο δὲ δυστυχῆς μὴ δυνάμενος ν' ἀποδώσῃ αὐτῇ, ἣν εἶχεν ἀπολέσει περιουσίαν. Τῇ προέτινε λοιπὸν πολλάκις κατοικίαν εὐρυχωροτέραν καὶ ἀνωτέραν ἐν συνοικίᾳ κεντρικωτέρα, ἀλλ' ἡ Μαγδαληνὴ ἀπήντησε·

— Διατί νὰ μεταβάλωμεν βίον, ἀφοῦ εἴμεθα εὐτυχεῖς; Ναι μὲν εἴμεθα πλησίον τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἀναπνέομεν ἀέρα καθαρὸν, κατοικοῦμεν συνοικίαν ἔρημον, ἀλλ' ἔχομεν κῆπον πρὸ τῶν παραθύρων μας, ἀντὶ δὲ τοῦ κρότου τῶν ἀμαξῶν μᾶς ἐξυπνεῖ τὸ πρῶτ' τὸ κελᾶδημα τῶν πτηνῶν. Τὰ δωμάτιά μας εἶναι μικρὰ ἀλλὰ θερμὰ τὸν χειμῶνα. Πίστευσόν με, φίλε μου, ἄς μείνωμεν εἰς τὸ ὑπερῶν μας, καὶ ἄς μὴ φανῶμεν ἀγνώμονες ἐγκαταλείποντες αὐτὸ.

Καὶ ἐπέμενε μὲν ὁ Μαυρίκιος ἐν τῷ φανερῷ ἀφοσιώσεως ἕνεκα, ἀλλ' ἐπεκρότει ἐνδομύχως τὴν σύνεσιν τῆς Μαγδαληνῆς, ἐξηκολούθουν δὲ ζῶντες ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, πλὴν τοῦ ὅτι ὁ μὲν Μαυρίκιος ἐνησιμένιζε κοσμῶν τὴν πενιχρὰν τῆς ἐξαδέλφης του κατοικίαν, ἡ δὲ Μαγδαληνὴ ἀφ' ἑτέρου μεγίστην εἶχε χαρὰν τὸ σολίζειν τὸ δωμάτιον τοῦ Μαυρικίου δι' ὄλων τῶν καλλιτεχνημάτων, τὰ ὁποῖα ἡγάπα. Οὕτως εἰργάζοντο ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, καθιστῶντες ἡδύτεραν τὴν ἐργασίαν.

Ἐζων δ' ἐν ἀπομονώσει οὐδένα γνωρίζοντες ἐκτὸς τῆς οἰκογενεῖας Μαρσῶ. Κυρίαι τινές, ἄς εἶχεν εἰκογραφῆσαι, θελγθεῖσαι ὑπὸ τῆς χάριτος τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ εὐγενοῦς τῶν τρώ-

πων, προσεπάθησαν νὰ τὴν προσελκύσωσιν, ἀλλ' ἐκείνη ἀπέφυγε τὰς τοιαύτας φιλοφρονήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκ περιεργίας μᾶλλον ἢ ἐκ διαφόρου ἐπήγαζον. Ἦτο δὲ τοσοῦτον ἀτάραχος, ὥστε οὐδέποτε ἤκουσεν αὐτὴν ἢ Ὁρσολα καὶ ὁ Μαυρίκιος ἐκφράζουσαν παράπονα ἢ λύπην ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ὠραίου αὐτῆς κτήματος. Σπανίως ἀνέφερε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἤθελε δ' ὀμιλεῖν περὶ αὐτῆς εὐθύμως, ἐὰν δὲν προέκειτο περὶ τῆς κληρονομίας τοῦ ἐξαδέλφου τῆς. Ὁ Μαυρίκιος ἐφαίνετο ἤττον καρτερικός, δὲν ἡδύνατο δὲ νὰ ἐνθυμηθῆ ἄνευ τύψεως τοῦ συνειδότες καὶ ἄνευ πικρίας τὸ μέγαρον, ἐν ᾧ εἶχε γεννηθῆ αὐτὸς καὶ ἀποθάνει ὁ πατήρ του, τὸ ὁποῖον δὲ ἐξ ἰδίου σφάλματος εἶχεν ἀπολέσει. Πολλάκις ὁ νοῦς του ἐστρέφετο μετὰ θλίψεως πρὸς τὸ Βαλτραβέρ. Δὲν δυνάμεθα νὰ μεμφθῶμεν αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ, οὐδὲ ν' ἀπαιτήσωμεν παρ' αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ὑπεράνθρωπον καρτερίαν, μεγαλοποιοῦντες ὑπὲρ τὸ δέον τὰ θέλγητρα τοῦ ὑπερῶου του καὶ τὸ γόητρον τῆς γλυπτικῆς. Ἡ δὲ Ὁρσολα, οὐδὲν ἐπεθύμει οὐδ' ἠσθάνετο στέρησίν τινα, ἐνεκωμίαζε δὲ τὸν Μαυρίκιον καὶ ἐπανελάμβανεν ὅτι ἦτο ἄγγελος, ἄγγελος τοῦ Οὐρανοῦ, ἄγγελος τοῦ Θεοῦ.

— Καλὰ, καλὰ! ἔλεγεν ἐνίοτε ὁ Μαυρίκιος, ἤξεύρεις ὅτι ἓνας μόνον ἄγγελος ὑπάρχει ἐδῶ, ἀλλ' οὐτ' ἐγὼ εἶμαι οὔτε σύ, ἀνόητη.

Ἀκούουσα τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν, δι' ἧς ὁ Μαυρίκιος συνειθίζεν ἀνέκαθεν νὰ ἐκφράζῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην του, ἡ Ὁρσολα ἀνελύετο εἰς δάκρυα, καὶ ἀνέκραζε μετὰ ζῦ λυγμῶν ὅτι ὁ Μαυρίκιος ἦτο ἀρχάγγελος. Κατὰ τὸ θέρος, ἀφοῦ εἰργάζοντο δι' ὄλης τῆς ἐβδομάδος, ἐξήρχοντο καὶ οἱ τρεῖς τὴν Κυριακὴν πρὸς τοὺς ἀγροὺς μετὰ τὴν λειτουργίαν. Διήρχοντο δὲ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τῶν λόφων περιφερόμενοι καὶ εἰς τὰ βάθη τῶν κοιλάδων, δειπνοῦντες δὲ κατὰ τύχην, ἐπανήρχοντο φαῖδροι. Οὕτως ὁ Μαυρίκιος ἐπεσκέφθη μετὰ τῆς ἐξαδέλφης του τὰ δάση, ἐν οἷς πρὸ δύο ἐτῶν περιεπλανήθη μελετῶν ν' αὐτοκτονήσῃ, εἰς τὰ μέρη δὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἴδει τὸ πένθος τῆς ψυχῆς του, παρὰ τῆς μικρᾶς καὶ σύσκιον λίμνης, ἔνθα εἶχεν ἐφανισθῆ αὐτῷ ὁ θάνατος, ἤκουσεν ἄδουσαν ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ τὴν ζῶην.

ΙΕ'

Ἐν τούτοις παράδοξος καχεξία κατέλαβεν αἰφνης τὸν νεανίαν. Πρὸ τίνος χρόνου ἠσθάνετο πλησίον τῆς Μαγδαληνῆς ἀνεξήγητον ταραχὴν, ἐρυθριῶν ὑπὸ ἐνός αὐτῆς βλέμματος, καὶ τρέμων ὁσάνκις ἤκουε τὴν φωνὴν τῆς. Τὴν ἐσπέραν, ἐνῶ ἐκέντα, τὴν θεώρεισι σιωπηλὸς ἐπὶ ὥρας ὅλας. Ὅτε εἰσῆρχετο εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἡ καρδιά του ἐπαλλεν, ὅτε δὲ ἤρχετο ἡ Μαγδαληνὴ πρὸς αὐτόν, τὴν ὑπεδέχετο ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἐνίοτε ἐκλαίεν ἄνευ λόγου, κατὰ πᾶσαν δὲ ὥραν καὶ

κοιμώμενος ἔτι ἤκουεν ἐν αὐτῷ μυστηριώδη ὄργασμὸν καὶ θελκτικρίαν φωνήν. Τί συνέβαινεν ; ὁ Μαυρίκιος ἀορίστως πως τὸ ἀνεκάλυψεν ἡμέραν τινά.

Διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Μαρσῶ ὁ Μαυρίκιος εἶχεν ἐπιτύχει σπουδαίαν παραγγελίαν. Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἀγάλματος τῆς ἁγίας Ἐλισάβετ τῆς Οὐγγαρίας, δι' οὗ πλουσίος τις βαρωνέτος πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς οἰκογενείας του, ἥτις εἶχε μείνει καθολικὴ, προστίθετο νὰ κοσμήσῃ τὸ προσευχητήριον τῆς ἐν Λαγκασιάῳ ἐπαυλῆώς του. Ὁ νέος καλλιτέχνης ἀνέλαβε μετὰ προθυμίας τὴν ἐργασίαν ταύτην, καθόσον μάλιστα ἡ μήτηρ του ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας ταύτης, συνέχευε δ' ἀμφοτέρας εἰς ἓν αἰσθημα σεβασμοῦ. Ἄλλ' ὅμως, καίτοι ὀφείλων εἰς τὰ μαθήματα τοῦ πατρὸς του γνώσεις ἀληθεῖς καὶ γλύφων ἐπιδαξίως, ἠσθάνθη, καθ' ἣν στιγμήν ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ἔργου, μεγίστην πρὸς ἑαυτὸν δυσπιστίαν. Ἐκεῖνος, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχεν ὑπερνηκίησει ὅλας τὰς δυσχερείας μετὰ τόλμης δυναμένης ἴσως νὰ θεωρηθῆ ὡς οἰσις, ἐδειλία ἤδη, δὲν ἐτόλμα νὰ θίξῃ τὸ ξύλον, ἐθαύμαζε δὲ τὴν ἰδίαν ἀτολίαν, ἀγνοῶν εἰσέτι ὅτι ἡ πρὸς ἑαυτὸν δυσπιστία εἶναι σημεῖον ἀληθοῦς ἰκανότητος. Ἀνεπόλησεν ἐν τῇ μνήμῃ του πάντα τὰ γεγλυμμένα πρόσωπα, τὰ ὅποια εἶχεν ἴδει ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ ἰδανικὸν βασιλίσσης καὶ ἁγίας, οὐδ' εἶχε τὴν ἀρμοζουσαν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀγνότητα. Ἄλλ' ὁ καιρὸς ἤπειγε. Προσχάραξε λοιπὸν κατὰ πρῶτον τὸν ἱματιμὸν καὶ τὰς χεῖρας. Ἡ φιλοδοξία τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τέλος ἔργον ἀνάμενον νὰ δοξάσῃ αὐτόν, καὶ νὰ ἐπισύρῃ ἅμα τοὺς ἐπαίνους τῆς ἐξαδέλφης του, τὸν ἐνεθάύρουνε καὶ τὸν καθίστα συγχρόνως αὐστηρότερον πρὸς ἑαυτόν. Δὲν ὑψοῦν αὐτὸν αἱ πτυχαί, τὰς ὅποιας εἰργάζετο, οὐδ' ἐφαίνετο αὐτῷ τὸ ὕψος ἀρκούντως εὐκαμπτον οὐδὲ ἡ στάσις τοῦ σώματος ἀρκούντως χαρίεσσα. Αἱ χεῖρες τὸν ἀπασχόλησαν ἐπὶ πολὺ, προσεπάθησε δὲ νὰ δώσῃ αὐταῖς βασιλικὴν κομψότητα. Οὕτω γίνονται ἀριστουργήματα, τὸ δὲ πλῆθος τὸ θαυμάζον αὐτὰ ἀγνοεῖ διὰ πόσων ἐκτελοῦνται κόπων. Ὅτε ἠθέλησε νὰ ἐπιληφθῆ τῆς κεφαλῆς, οἱ ἐνδοιασμοὶ του ἠῤῥῆσαν, ἀλλ' οὐχ ἤττον ἐπεχείρησεν αὐτήν, ἐντὸς ὀλίγου δὲ ἡ σμίλη ὑπήκουσεν εἰς μυστηριώδη τινὰ ἰδέαν. Τὸ μέτωπον ἐξετυπώθη ἄνευ κάπου, οἱ ὀφθαλμοὶ ὡς ἐκ θαύματος ἐσχηματίσθησαν καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἔκστασιν προσευχομένης ψυχῆς. Τὰ ἀγαθότητα καὶ ἐπιείκειαν ἐκφράζοντα χεῖλη ἀνεψήθησαν ἀποπνέοντα εὐώδη πνοήν, ἡ κόμη ἐπὶ τοῦ μετώπου χωρισθεῖσα περιεκόσμησε τὸ χάριεν ὠσειδὲς τοῦ προσώπου. Θεωρήσας ἐν σιωπῇ τὸ ἔργον του ἐπὶ τινος στιγμῆς, ὁ Μαυρίκιος ἐψηλάφησε μετὰ κρυφίας αὐ-

ταρσεκίας ὅλα τὰ μέρη τὰ ἤδη ἐντελῶς ἐκτυπωθέντα, ἐλέπτυνε δὲ τὴν ῥίνα καὶ ἐμετρίασε τὸ καμπύλον τῶν ὀφρύων· τέλος κατέθεσε τὰ ἐργαλεῖά του καὶ ὠπισθοδρόμησε κατὰ ἐν βῆμα ὅπως κρίνῃ κάλλιον τὸ ἔργον του. Ἐν τούτοις ἡ Μαγδαληνὴ εἰσῆλθε, καὶ εὐκόλως ἀναγνωρίσασα ἑαυτὴν ἐχειροκρότησε καὶ ἐξέφρασεν ἄκουσα ἀφελῆ χαρὰν, ἐνῶ ὁ Μαυρίκιος τεταραγμένος καὶ ἀμνηχανῶν ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἠρωθρία ὡς νέα κόρη, ἥς ἀνακαλύπτει τις τὸ πρῶτον μυστικόν. Ἀναζητῶν τὸ πρωτότυπον, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ μιμηθῆ, εἶχεν εὑρεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν εἰκόνα τῆς Μαγδαληνῆς, λεληθότως δ' εἶχεν ἐκτελέσει τὴν χαρίεσσαν τῆς ἐξαδέλφης του μορφήν. Ἐπὶ στιγμήν ἔγεινε φῶς ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ταχέως ἐσβέσθη. Πῶς ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὰς ἀγνάς ταύτας τοῦ ἔρωτος προανακρούσεις ὁ μέχρι τοῦδε τὴν χυδαίαν μόνον μέθην γνωρίσας καὶ τὰς παρεκτροπὰς τοῦ πάθους ; Οὐχ ἤττον ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ καχεξία, ἣν ἠσθάνετο, ἠῤῥῆσεν, ἡ δὲ γαλήνη τῆς ψυχῆς του διαταράχθη.

Ἡ ἁγία αὕτη Ἐλισάβετ ἐπέπρωτο νὰ προξενήσῃ ἐν τῷ βίῳ του θύελλαν φρικώδη, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ του ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶχεν εἰσέτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, ὡς μὴ ἀποφασίζων ν' ἀποχωρισθῆ αὐτοῦ. Ὅσαίς ὁ πλουσίος βαρωνέτος ἔστειλεν ὅπως παραλάβῃ αὐτό, ὁ Μαυρίκιος ἀπέφυγε νὰ τὸ παραδώσῃ. Κατ' αὐτὸν ὑπῆρχον πάντοτε μέρη τινὰ ἀτελῆ, ἀπαιτοῦντα ἐπεξεργασίαν· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ καλλιτέχνης δὲν εἰργάζετο πλέον, ἀλλ' ἐθεώρει τὸ ἔργον του ὡς ἄλλος Πυγμαλίων. Πρῶταν τινὰ ὁ βαρωνέτος προσῆλθεν ὁ ἴδιος. Ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ἰσχνός, ἔχων δὲ γλαυκοὺς τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ δέρμα λευκὸν καὶ τὴν κόμην ξανθὴν, ἦτο εἰσέτι νέος καὶ ἐφαίνετο νεώτερος τοῦ Μαυρικίου, καίτοι ὦν ἀληθῶς πρεσβύτερος αὐτοῦ. Ἀπλῆ καὶ ἀπέριττος ἡ ἐνδυμασία του εἶχεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύχων ἀμεμπτον κομψότητα. Εἰσῆλθε ψυχρῶς, ἐχαιρέτισεν ἀφηρημένως, χωρὶς δὲ νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὸν Μαυρίκιον, διευθύνθη πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐλισάβετ καὶ παρετήρησεν αὐτὴν ἐπὶ τινὰ ὥραν σιωπηλὸς καὶ ἀκίνητος, κρατῶν ἀφ' ἐνός μὲν τὰ δίοπτρά του ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ῥάβδον του καὶ τὸν πῖλόν του.

— Δὲν μὲ ἠπάτησαν, εἶπε τέλος χωρὶς νὰ στραφῆ καὶ ὡσεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁμιλῶν. Εἶναι τὸ ἰδανικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐφантаζόμην, εἶναι πραγματικῶς ἔργον μεγάλου καλλιτέχνου.

Ταῦτα λέγων ὁ Ἀγγλὸς ἀνέφωξε τὸ χαρτοφυλάκιόν του, καὶ λαβὼν ἐξ αὐτοῦ χαρτονομίσματα τινὰ κατέθεσεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ὀρθίαντος.

— Ὅχι, κύριε, ὄχι ! ἀνέκραξεν ὁ Μαυρίκιος. Μὲ τὴν ἀδειάν σας θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν προσυμφωνηθεῖσαν τιμὴν. Λάβετε ὀπίσω τὰ χαρτῖα ταῦτα. Ἄλλως τε ἡ γενναιοδωρία σας εἶναι μα-

ταία, καθόσον ἅπασα ἡ περιουσία σας δὲν ἤθελαν ἐξαρκέσει ἵνα πληρώσῃ τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπως ἐγὼ τὸ ἐκτιμῶ.

Ταῦτα ἀκούων ὁ σιρ Ἔδουαρδ, πρῶτον ἤδη ἤτένισε τὸν γλύπτην. Εἰ καὶ ὁ Μαυρίκιος ἔφερε τὴν ἐργατικὴν αὐτοῦ στολήν, ὁ βαρωνέτος βλέπων τὰς λευκάς αὐτοῦ χεῖρας, τὸ εὐγενὲς τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου καὶ τὸ ὑπερήφανον τῆς στάσεως, ἐνόησεν εὐκόλως ὅτι δὲν ἦτο ἄπλοῦς ἐργάτης, καθόσον μάλιστα διεκρίνετο καὶ αὐτὸς μεταξὺ τῶν πλουσίων διὰ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν. Οὐροβηθεὶς κατὰ τι καὶ παραχθελίς, δὲν ἠθέλησε ν' ἀποσυρθῆ πρὶν ἢ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τὴν ὅλως βρετανικὴν εἴσοδον αὐτοῦ. Καθήσας λοιπὸν μετ' οἰκειότητος ἐπὶ τῆς κλίνης χρησιμεύουσης συγχρόνως καὶ ὡς ἀνάκλιτρον, συνδιελέχθη μετὰ τοῦ Μαυρίκιου μετὰ χάριτος, ἢ σπανίως ἅπαντᾶ τις παρὰ τοῖς υἱοῖς τῆς Ἀλβιόνος. Ὀμίλησε δὲ μετὰ φιλοκαλίας περὶ τῆς τέχνης ὡς ἀνθρώπος γινώσκων καὶ ἐκτιμῶν αὐτήν· καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ὁ νέος καλλιτέχνης ἐφάνη ψυχρὸς καὶ σιωπηλὸς καὶ συνεσταλμένος, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐφείλκυσε αὐτὸν τὸ ἀφελές τῶν λόγων καὶ τῶν τρόπων τοῦ Ἀγγλου, ἐν τῷ μικρῷ δ' ἐκείνῳ δωματίῳ παρὰ τὸν ὀκρίβαντα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπὶ τοῦ πατώματος κειμένων ξύλων συνδιελέχθησαν ὡς ἐν αἰθούσῃ, ἀκουσίως δὲ ὁ μὲν προσεπάθει ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶχε πᾶντοτε διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του, καὶ ὅτι οὐδὲν ἤγγόει τῆς περὶ τὸν πλοῦτον πολυτελείας, ὁ δ' ἕτερος ὅτι καίτοι πλούσιος, κατενόει τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς εὐφυΐας, συνεζήτησαν δὲ καὶ σπουδαῖα ζητήματα. Ἀκούων τὸν Μαυρίκιον ὁ σιρ Ἔδουαρδ εἶδεν ὅτι ἦτο ὅμοιός του, ἀκούων τὸν σιρ Ἔδουαρδ ὁ Μαυρίκιος ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ πενία δὲν ἔχει μόνη τὸ προνόμιον τῆς συνέσεως, ὅτι δὲ ὅλαι αἱ τάξεις ἀπὸ τῆς ὑψηλοτάτης μέχρι τῆς ταπεινοτάτης παρέχουσι γόνιμα διδάγματα εἰς τὰς ψυχὰς τὰς βουλομένας ἐν ὠφελῆθῶσιν ἐξ αὐτῶν. Ἐπανερχόμενος εἰς τὸ ἀγαλμα τῆς ἁγίας δουκίσσης τῆς Θουριγγίας, ὁ βαρωνέτος διηγήθη ὅτι ἡ μήτηρ του ἔφερον ἐπὶ τῆς γῆς τὸ γλυκὺ τῆς Ἐλισάβετ ὄνομα, ὁ δὲ Μαυρίκιος εἶπεν ὅτι καὶ ἡ ἰδική του μήτηρ ἀποθανοῦσα νέα καὶ αὐτὴ ἔφερε τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἢ δὲ σύμπτωσις αὕτη καίτοι ἀσήμαντος παρήγαγε μεταξὺ τῶν εἶδος συμπαθείας. Τέλος μετὰ παρέλευσιν δύο ὥρων ἀπεχωρίσθησαν σχεδὸν φίλοι.

Ἡ δ' οὕτως ἀρξαμένη φιλία δὲν ἔμεινε μέχρι τούτων. Πλούσιος ὢν ἄνευ τύφου, σοβαρὸς ἄνευ δυστροπίας, κοινωνικὸς, φιλόφρων καὶ εὐφυής, ὁ σιρ Ἔδουαρδ ἦτο εἰς ἕκ τῶν Ἀγγλων ἐκείνων, οὓς ἀπαντᾶ ἐνίοτε ὁ γεννηθεὶς εὐδαίμων. Ἐθεωρεῖτο γενικῶς ὡς ἰδιότροπος, καὶ τοιοῦτος ἦτο ἀληθῶς. Ὑψηλόφρων καὶ ἀκέραιος τὸν χαρακτῆρα, γενναῖος καὶ ἰπποτικὸς, ἐπιρρέπης δὲ

εἰς τὴν αὐταπάρνησιν, εἶχεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὸ αἶσθημα τὸ ὠθοῦν τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς εἰς τὸ νὰ κρύπτωσι τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια ἐπεδαψίλευσε αὐταῖς ἡ τύχη καὶ ἡ καταγωγή, ὅπερ δὲ δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὴν αἰδῶ τοῦ πλοῦτου. Εὐτυχέστερος ὢν καὶ καρτερικώτερος τοῦ Μαυρίκιου, εἶχε διέλθει τὰς θυέλλας τῆς νεότητος χωρὶς ν' ἀπολέσῃ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ἀγνότητα. Τὸ ναυάγιον τῶν ἐλπίδων του δὲν εἶχεν ἀποτρέψει αὐτὸν τῆς εὐθείας ὁδοῦ. Δὲν εἶχε λάβει ἀφορμὴν ὡς ὁ Μαυρίκιος ἐκ χυδαίων τινῶν ἀτυχημάτων, ὅπως ἐξυδρίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Γνωρίζας τοὺς ἀνθρώπους, δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον οὔτε νὰ τοὺς μισήσῃ οὔτε νὰ τοὺς περιφρονήσῃ, εἶχε δὲ τὴν πείραν σοφοῦ, τὸν ἐνθουσιασμὸν ποιητοῦ καὶ τὴν ἀθωότητα παιδίου, συνενῶν δὲ σπανίως τινὸς προνομίου δύο προτερήματα, τὰ ὅποια συνήθως ἀποκλείουσιν ἄλληλα. Εἶχε πλουτίσει πρὸς τούτοις τὸν νοῦν αὐτοῦ διὰ τῆς μελέτης καὶ τῶν περιηγήσεων, κεκτημένος δὲ ἕκτακτον φιλοκαλίαν περὶ τὰς τέχνας, ἐτίμα τὴν ἱκανότητα καὶ ἐλάτρευε τὴν μεγαλοφυΐαν. Πρὸ τινῶν ἐτῶν διήρχετο τὸν χειμῶνα ἐν Παρισίοις, συναναστρεφόμενος καλλιτέχνας τινὰς ἐκλεκτοὺς. Αἱ διασκεδάσεις δὲν τὸν εἴλκυον, σπανιώτερον δ' ἔβλεπέ τις αὐτὸν ἐν ταῖς αἰθούσαις ἢ ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις.

Ἐπεσκέφθη συχνάκις τὸν Μαυρίκιον ἐρχόμενος μετὰ μεσημβρίας, ἐκάθητο δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐκάπνιζε συνομιλῶν μετ' αὐτοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος εἰργάζετο ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντός του. Ἐνίοτε ὁ σιρ Ἔδουαρδ ἠγαίετο ὅπως παρατηρήσῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ φίλου του, ἄλλοτε ὁ Μαυρίκιος, καταθέτων τὰ ἐργαλεῖά του, ἤναπτε σιγᾶρον καὶ ἐκάθητο πλησίον του. Ἀμφότεροι ἠσθάνοντο ἀληθῆ πρὸς ἀλλήλους φιλίαν, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἐνεπιστεύετο αὐτῷ κατ' ὄλιγον τὰ καθ' ἑαυτόν, σιωπῶν μὲν περὶ τῶν παρεκτροπῶν τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ βίου, ἀλλ' ὁμιλῶν προθύμως περὶ τῆς ἀδελφῆς του, ἥτις ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ εἰργάζετο. Φύσις τρυφερὰ καὶ ποιητικὴ, ὁ σιρ Ἔδουαρδ ἤκουεν ἀσμένως τὰς περὶ τοῦ ἀδελφικοῦ τούτου βίου διηγήσεις, ἀλλὰ καίτοι ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ τὴν νεαράν ταύτην ἀδελφήν, ἐξ ἀβροφροσύνης δὲν ἐτόλμα νὰ παρακαλέσῃ τὸν Μαυρίκιον νὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς αὐτήν· παράδοξον δ' εἶπεῖν, ὁ Μαυρίκιος καίτοι ἀγαπῶν εὐλικρινῶς αὐτόν, ἐτήρει ἀπόλυτον περὶ τούτου σιωπὴν, ὡς εἰ προέβλεπεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς εὐδαιμονίας του. Φεῦ! οὐδεὶς ἀποφεύγει τὸ πεπρωμένον. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ὁ βαρωνέτος εὕρισκετο ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Μαυρίκιου, ἡ Μαγδαληνὴ εἰσῆλθεν. Ὁ Μαυρίκιος τῇ εἶχε πολλάκις ὁμιλήσει περὶ τοῦ νέου φίλου του, ἢ δὲ νεανίς, ἥτις μετὰ χαρᾶς ἔβλεπεν ἀναθάλλοντα τὰ καλὰ αἰσθήματα ἐν τῇ ἐρημωθείσῃ αὐτοῦ καρδίᾳ, ἐπεδοκίμαζε τὴν φιλίαν του ταύ-

την. Ἐνώπιον τοῦ σιρ Ἐδουαρδ ἡ Μαγδαληνὴ ἐφάνη ὅτι ἦτο πραγματικῶς, ὅπως δὲ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐξαδέλφον της, ἐπέδειξε μεζίζονα ἴσως φιλοφροσύνην ἢ ὅτι ἀπῆτει πρώτη συνέντευξις, ἀπεσύρθη δὲ μετὰ μίαν ὥραν ἀφίνουσα τὸν σιρ Ἐδουαρδ καταγοητευμένον.

— Εἶχετε δίκαιον, κύριε, ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ, εἶχετε δίκαιον νὰ ἐξυμνήτε τὴν ἀδελφὴν σας· φρονῶ μόνον ὅτι ψυχρῶς μοι ὠμιλήσατε περὶ τῶν παρθενικῶν αὐτῆς θεληγῆτρων καὶ τῆς χάριτος. Ποτὲ ἀγνωστὴ ψυχὴ δὲν διέλαμψεν ἐπὶ γλυκυτέρας μορφῆς. Δὲν ἀπορῶ ὅτι τόσον εὐκόλως ἐκτελεῖτε ἀριστουργήματα, τὸ κάλλος τοῦ πρωτοτύπου ἐξηγεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ καλλιτέχνου. Φίλε μου, ἡ τύχη ἐφάνη ἦττον ἀπνῆς πρὸς ὑμᾶς ἢ ὅτι ἐνόμιζον, ἀφίνουσα ὑμῖν τοιοῦτον πολῦτιμον θησαυρόν.

Ἐλεγεν, ὁ δὲ Μαυρίκιος δὲν διέκοψεν αὐτόν· κύπτων ἐπὶ τοῦ ὀκρίθαντος ἐβασάνιζε τεμάχιον ξύλου, οὐδ' ἐφαίνετο ἀκούων τοὺς λόγους τοῦ σιρ Ἐδουαρδ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διαρκούντος τοῦ δείπνου καὶ κατὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἐσπέρας, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγένετο λόγος ἐν τῷ δωματίῳ τῆς Μαγδαληνῆς ἢ περὶ τοῦ βαρωνέτου. Διὰ τοῦ εὐγενεοῦς τῶν τρόπων, τῆς περὶ τὴν ὀμιλίαν λεπτότητος καὶ τοῦ φυσικοῦ τῶν ἰδεῶν ὕψους, ὁ σιρ Ἐδουαρδ εἶχε κινήσει τὴν συμπάθειαν τῆς νεάνιδος, ἥτις μὴ ἀποκρύπτουσα τὰς ἐντυπώσεις της, συνέχαιρε τῷ ἐξαδέλφῳ ἀποκρίσασθαι τοιοῦτον φίλον, καθότι αἱ γυναῖκες αἱ ἀγαπῶσαι ἡμᾶς θαυμασιῶς πως μετρῶσι καὶ ἐκτιμῶσι δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς προσφερομένης ἡμῖν φιλίας. Ἀφ' ἐτέρου ἡ Ὀρσολα, ἀπαντήσασα τὸν εὐγενῆ Ἀγγλον ἐπὶ τῆς κλιμακος, δὲν ἔπαυσεν ἐπαινοῦσα τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ, οὐδ' ἤθελε νὰ πεισθῇ ὅτι ἦτο Ἀγγλος. Τέλος ὁ Μαρσῶ, ὅστις ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ τὸν σιρ Ἐδουαρδ, ἀνέφερε γενναίας τινὰς πράξεις αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ἐνεποίησαν μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὴν Μαγδαληνὴν, ἐνῶ ἡ Ὀρσολα διὰ κραυγῶν ἐξεδήλου τὸν ἐνθουσιασμόν αὐτῆς καὶ τὴν συγκίνησιν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς συναυλίας αὐτῆς τῶν ἐπαίων ὁ Μαυρίκιος ἐσιώπα, ἔπασχε δὲ καίτοι μὴ δυναμένος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν καχεξίαν, τὴν ὁποῖαν ἤσθάνετο· ἔπασχεν, ὡς πάσχουσι τὰ ἄνη προσεγγιζούσης τῆς θύελλης, εἰ καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι αἰθρίας, οὐδὲν δὲ νέφος ἀμαυροῖ εἰσέτι αὐτόν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δ' ἐκείνης ὁ σιρ Ἐδουαρδ ἐπεσεκέπτετο ἐλευθέρως τὴν Μαγδαληνὴν. Σύντομοι κατ' ἀρχὰς καὶ σπάνιοι, αἱ ἐπισκέψεις αὐτοῦ ἐγένιναν ἀνεπαισθήτως μακρὰ καὶ συχναί, ἤρχετο δὲ τὴν ἡμέραν καὶ πολλάκις ἐπανήρχετο τὴν ἐσπέραν. Ἡ Μαγδαληνὴ ὑπεδέχετο αὐτόν μετ' εὐμενοῦς προθυμίας, οὐδὲ προσεπάθει ν' ἀποκρούσῃ τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῆς. Ὁ Μαυρίκιος ἐβλεπε τὸν βαρωνέτον ἀνησύχως, παρετῆρει δ' ἐ-

νίστε ἀμφοτέρους μετὰ ζήλοτυπίας, αἰσθανόμενος πρὸς τὸν φίλον του ὑπόκωπον ὀργήν, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἴδιος. Μετ' οὐ πολὺ τῷ ἐφάνη ὅτι ἡ ἐξαδέλφη του ἦτο ψυχροτέρα πρὸς αὐτόν ἢ πρὸς τὸν ξένον, παρετῆρησε δὲ ὅτι οὗτος δὲν ἐποίειτο πλέον λόγον περὶ τῆς περιηγήσεως, ἣν συνήθως ἐξετέλει κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους. Ἐσπέραν τινὰ τὸν ἠρώτησε περὶ τούτου, ὁ βαρωνέτος ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν ν' ἀναχωρήσῃ, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἐνόμισεν ὅτι εἶδε τὴν Μαγδαληνὴν εὐχαριστοῦσαν αὐτόν ἐπὶ τούτῳ διὰ μειδιήματος. Ἡ κατέχουσα αὐτόν ἀόριστος καὶ μυστηριώδης καχεξία ἔλαβεν ἐπὶ τέλους χαρακτῆρα σπουδαῖον καὶ ἐπίφοβον. Ὁ Μαυρίκιος ἐζήτηε τὴν ἐρημίαν, οὐδ' ἔστεργε πλέον τὴν ἐργασίαν. Ἀγνωστον πάθος κατέτηκεν αὐτόν. Τὸ πρὸ πάντων παράδοξον εἶναι ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἡ τοσοῦτον ἄλλοτε προσεκτικὴ καὶ ὀξύδερκῆς, δὲν ἐφαίνετο παρατηροῦσα τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἐξαδέλφου της, ὡς ἐὰν μὴ ἐβλεπεν ἄλλον ἢ τὸν σιρ Ἐδουαρδ.

Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐκάθητο τεθλιμμένος καὶ καταβεβλημένος, μετὰ φρίκης δ' ἐξετάζων ἑαυτόν, ὁ Μαυρίκιος εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν Ἀγγλον σοβαρώτερον τοῦ συνήθους. Ὁ σιρ Ἐδουαρδ ἐκάθησε πλησίον του, χωρὶς δὲ ν' ἀνοιξῇ τὸ στόμα, ἤρξατο χαράττων διὰ τῆς ράβδου του ἐπὶ τοῦ πατώματος ἀοράτους κύκλους, ὡς ἄνθρωπος ἔχων σπουδαῖον τι νὰ εἴπῃ, μὴ γινώσκων δὲ πῶς ν' ἀρχίσῃ, ἐνῶ ὁ Μαυρίκιος προσέβλεπεν αὐτόν ἀνησύχως, ὡς προβλέπων ὅτι ἐμελλε νὰ ἐνσκήψῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἡ θύελλα, ἥς πρὸ μηνὸς ἤσθάνετο τὴν ἐπῆραν.

— Μαυρίκιε, εἶπεν ἐπὶ τέλους μετὰ τῆς ἐρασιμίας συστολῆς, ἥτις τοσοῦτον ἀρμόζει εἰς τὸν πλοῦτον ἀποτευνόμενον πρὸς τὴν πενίαν, ἡγάπων τὴν ἀδελφὴν σου πρὶν ἢ τὴν γνωρίσω. Ἀκούων σε ὀμιλοῦντα περὶ αὐτῆς, τὴν ἡγάπησα, συνέχεον δὲ ἀμφοτέρους ὑμᾶς εἰς ἐν αἰσθημα φιλίας καὶ σεβασμοῦ. Τὴν ἐγνώρισα, τὸ δ' αἰσθημά μου τοῦτο ταχέως μετετέραπην εἰς ἔρωτα. Ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλως; Κρίνε καὶ ὁ ἴδιος. Ἐὰν ἡ ἀξίεραστος αὕτη κόρη δὲν ἦτο ἀδελφὴ σου, ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἰδῆς καὶ νὰ μὴ τὴν λατρεύσῃς; Εὐγενεῖς νέοι, οὐδὲν περὶ τῆς οἰκογενείας σας οὔτε περὶ τῆς τύχης σας γνωρίζω, ἀλλ' εἶδον πῶς ζῆτε καὶ τοῦτό μοι ἀρκεῖ. Διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὑπέστητε τὴν δυστυχίαν, ἀπεδείξατε ὅτι εἰσθε ἀξιοὶ τοῦ πλοῦτου, καὶ ἐγὼ δὲ νομίζω ἀπέδειξα ὅτι δὲν εἶμαι ἀνάξιος τῆς πενίας. Μαυρίκιε, εἴμεθα φίλοι, θέλεις νὰ γείνωμεν ἀδελφοί;

Ἄχρότερος τοῦ θανάτου ὁ Μαυρίκιος ἔτεινεν εἰς τὸν βαρωνέτον τὴν ψυχρὰν αὐτοῦ χεῖρα.

— Σιρ Ἐδουαρδ, ἀπῆνῆρσε διὰ φωνῆς ἡλλοιωμένης, ἣν προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ἀτάραχον, οἱ λόγοι σου μᾶς τιμῶσι καὶ τοὺς τρεῖς ἐξ ἴσου·

την. Ἐνώπιον τοῦ σιρ Ἐδουαρδ ἡ Μαγδαληνὴ ἐφάνη ὅτι ἦτο πραγματικῶς, ὅπως δὲ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐξαδέλφον της, ἐπέδειξε μεζίονα ἴσως φιλοφροσύνην ἢ ὅτι ἀπῆτει πρώτη συνέντευξις, ἀπεσύρθη δὲ μετὰ μίαν ὥραν ἀφίνουσα τὸν σιρ Ἐδουαρδ καταγοητευμένον.

— Εἶχετε δίκαιον, κύριε, ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ, εἶχετε δίκαιον νὰ ἐξυμνήτε τὴν ἀδελφὴν σας· φρονῶ μόνον ὅτι ψυχρῶς μοι ὠμιλήσατε περὶ τῶν παρθενικῶν αὐτῆς θελημάτων καὶ τῆς χάριτος. Ποτὲ ἀγνωστὴ ψυχὴ δὲν διέλαμψεν ἐπὶ γλυκυτέρας μορφῆς. Δὲν ἀπορῶ ὅτι τόσον εὐκόλως ἐκτελεῖτε ἀριστουργήματα, τὸ κάλλος τοῦ πρωτοτύπου ἐξηγεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ καλλιτέχνου. Φίλε μου, ἡ τύχη ἐφάνη ἦτον ἀπηνῆς πρὸς ὑμᾶς ἢ ὅτι ἐνόμιζον, ἀφίνουσα ὑμῖν τοιοῦτον πολῦτιμον θησαυρόν.

Ἐλεγεν, ὁ δὲ Μαυρίκιος δὲν διέκοψεν αὐτόν· κύπτων ἐπὶ τοῦ ὀκρίθαντος ἐβασάνιζε τεμάχιον ξύλου, οὐδ' ἐφαίνετο ἀκούων τοὺς λόγους τοῦ σιρ Ἐδουαρδ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διαρκούντος τοῦ δείπνου καὶ κατὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἐσπέρας, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγένετο λόγος ἐν τῷ δωματίῳ τῆς Μαγδαληνῆς ἢ περὶ τοῦ βαρωνέτου. Διὰ τοῦ εὐγενεοῦς τῶν τρόπων, τῆς περὶ τὴν ὀμιλίαν λεπτότητος καὶ τοῦ φυσικοῦ τῶν ἰδεῶν ὕψους, ὁ σιρ Ἐδουαρδ εἶχε κινήσει τὴν συμπάθειαν τῆς νεάνιδος, ἥτις μὴ ἀποκρύπτουσα τὰς ἐντυπώσεις της, συνέχαιρε τῷ ἐξαδέλφῳ ἀποκρίσασθαι τοιοῦτον φίλον, καθότι αἱ γυναῖκες αἱ ἀγαπῶσαι ἡμᾶς θαυμασιῶς πως μετρῶσι καὶ ἐκτιμῶσι δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς προσφερομένης ἡμῖν φιλίας. Ἀφ' ἐτέρου ἡ Ὀρσολα, ἀπαντήσασα τὸν εὐγενῆ Ἀγγλον ἐπὶ τῆς κλιμακος, δὲν ἔπαυσεν ἐπαινοῦσα τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ, οὐδ' ἤθελε νὰ πεισθῇ ὅτι ἦτο Ἀγγλος. Τέλος ὁ Μαρσῶ, ὅστις ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ τὸν σιρ Ἐδουαρδ, ἀνέφερε γενναίας τινὰς πράξεις αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ἐνεποίησαν μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὴν Μαγδαληνὴν, ἐνῶ ἡ Ὀρσολα διὰ κραυγῶν ἐξεδήλου τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτῆς καὶ τὴν συγκίνησιν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς συναυλίας αὐτῆς τῶν ἐπαίων ὁ Μαυρίκιος ἐσιώπα, ἔπασχε δὲ καίτοι μὴ δυναμένος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν καχεξίαν, τὴν ὁποῖαν ἤσθάνετο· ἔπασχεν, ὡς πάσχουσι τὰ ἄνηθρα προσεγγιζούσης τῆς θύελλης, εἰ καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι αἰθρίας, οὐδὲν δὲ νέφος ἀμαυροῖ εἰσέτι αὐτόν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δ' ἐκείνης ὁ σιρ Ἐδουαρδ ἐπεσεκέπτετο ἐλευθέρως τὴν Μαγδαληνὴν. Σύντομοι κατ' ἀρχὰς καὶ σπάνιοι, αἱ ἐπισκέψεις αὐτοῦ ἐγένοντο ἀνεπαίσθητως μακρᾶι καὶ συχναί, ἤρχετο δὲ τὴν ἡμέραν καὶ πολλάκις ἐπανήρχετο τὴν ἐσπέραν. Ἡ Μαγδαληνὴ ὑπεδέχετο αὐτόν μετ' εὐμενοῦς προθυμίας, οὐδὲ προσεπάθει ν' ἀποκρούσῃ τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῆς. Ὁ Μαυρίκιος ἐβλεπε τὸν βαρωνέτον ἀνησύχως, παρετῆρει δ' ἐ-

νότιοτε ἀμφοτέρους μετὰ ζήλοτυπίας, αἰσθανόμενος πρὸς τὸν φίλον του ὑπόκωπον ὀργήν, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἴδιος. Μετ' οὐ πολὺ τῷ ἐφάνη ὅτι ἡ ἐξαδέλφη του ἦτο ψυχροτέρα πρὸς αὐτόν ἢ πρὸς τὸν ξένον, παρετῆρησε δὲ ὅτι οὗτος δὲν ἐποίειτο πλέον λόγον περὶ τῆς περιηγήσεως, ἣν συνήθως ἐξετέλει κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους. Ἐσπέραν τινὰ τὸν ἠρώτησε περὶ τούτου, ὁ βαρωνέτος ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν ν' ἀναχωρήσῃ, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἐνόμισεν ὅτι εἶδε τὴν Μαγδαληνὴν εὐχαριστοῦσαν αὐτόν ἐπὶ τούτῳ διὰ μειδιήματος. Ἡ κατέχουσα αὐτόν ἀόριστος καὶ μυστηριώδης καχεξία ἔλαβεν ἐπὶ τέλους χαρακτηριστὰ σπουδαῖον καὶ ἐπίφοβον. Ὁ Μαυρίκιος ἐζήτηε τὴν ἐρημίαν, οὐδ' ἔστεργε πλέον τὴν ἐργασίαν. Ἀγνωστον πάθος κατέτηκεν αὐτόν. Τὸ πρὸ πάντων παράδοξον εἶναι ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἡ τοσοῦτον ἄλλοτε προσεκτικὴ καὶ ὀξύδερκῆς, δὲν ἐφαίνετο παρατηροῦσα τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἐξαδέλφου της, ὡς ἐὰν μὴ ἐβλεπεν ἄλλον ἢ τὸν σιρ Ἐδουαρδ.

Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐκάθητο τεθλιμμένος καὶ καταβεβλημένος, μετὰ φρίκης δ' ἐξετάζων ἑαυτόν, ὁ Μαυρίκιος εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν Ἀγγλον σοβαρώτερον τοῦ συνήθους. Ὁ σιρ Ἐδουαρδ ἐκάθησε πλησίον του, χωρὶς δὲ ν' ἀνοιξῇ τὸ στόμα, ἤρξατο χαράττων διὰ τῆς ράβδου του ἐπὶ τοῦ πατώματος ἀοράτους κύκλους, ὡς ἄνθρωπος ἔχων σπουδαῖον τι νὰ εἴπῃ, μὴ γινώσκων δὲ πῶς ν' ἀρχίσῃ, ἐνῶ ὁ Μαυρίκιος προσέβλεπεν αὐτόν ἀνησύχως, ὡς προβλέπων ὅτι ἐμελλε νὰ ἐνσκήψῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἡ θύελλα, ἥς πρὸ μηνὸς ἤσθάνετο τὴν ἐπῆραν.

— Μαυρίκιε, εἶπεν ἐπὶ τέλους μετὰ τῆς ἐρασιμίας συστολῆς, ἥτις τοσοῦτον ἀρμόζει εἰς τὸν πλοῦτον ἀποτευνόμενον πρὸς τὴν πενίαν, ἡγάπων τὴν ἀδελφὴν σου πρὶν ἢ τὴν γνωρίσω. Ἀκούων σε ὀμιλοῦντα περὶ αὐτῆς, τὴν ἡγάπησα, συνέχεον δὲ ἀμφοτέρους ὑμᾶς εἰς ἐν αἰσθημα φιλίας καὶ σεβασμοῦ. Τὴν ἐγνώρισα, τὸ δ' αἰσθημα μου τοῦτο ταχέως μετετέραπη εἰς ἔρωτα. Ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλως; Κρίνε καὶ ὁ ἴδιος. Ἐὰν ἡ ἀξίεραστος αὕτη κόρη δὲν ἦτο ἀδελφὴ σου, ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἰδῆς καὶ νὰ μὴ τὴν λατρεύσῃς; Εὐγενεῖς νέοι, οὐδὲν περὶ τῆς οἰκογενείας σας οὔτε περὶ τῆς τύχης σας γνωρίζω, ἀλλ' εἶδον πῶς ζῆτε καὶ τοῦτό μοι ἀρκεῖ. Διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὑπέστητε τὴν δυστυχίαν, ἀπεδείξατε ὅτι εἰσθε ἀξιοὶ τοῦ πλοῦτου, καὶ ἐγὼ δὲ νομίζω ἀπέδειξα ὅτι δὲν εἶμαι ἀνάξιος τῆς πενίας. Μαυρίκιε, εἴμεθα φίλοι, θέλεις νὰ γείνωμεν ἀδελφοί;

Ἐχρότερος τοῦ θανάτου ὁ Μαυρίκιος ἔτεινεν εἰς τὸν βαρωνέτον τὴν ψυχρὰν αὐτοῦ χεῖρα.

— Σιρ Ἐδουαρδ, ἀπῆντησε διὰ φωνῆς ἡλλοιωμένης, ἣν προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ἀτάραχον, οἱ λόγοι σου μᾶς τιμῶσι καὶ τοὺς τρεῖς ἐξ ἴσου·

βεβαιώθητε ὅτι βαθείως μὲ συγκινοῦσιν, ἀλλ' ἡ Μαγδαληνή, ἀλλ' ἡ ἀδελφή μου. . . . βεβαίως σὲ ἀγαπᾷ, ἔχεις τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἡ τοῦλάχιστον γνωρίζεις τὰ αἰσθήματά της;

— Ὅχι, φίλε μου, ὄχι, δὲν ἤξεύρω ἂν μὲ ἀγαπᾷ, ἀπήντησε μετριοφρόνως ὁ σὶρ Ἐδουαρδ, ἀλλὰ πιστεύω σταθερῶς εἰς τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος, καὶ λέγω ὅτι ἴσως δι' ἐπιμόνου ἀγάπης καὶ ἀπεριορίστου ἀφοσιώσεως θὰ κατορθώσῃ ἡ καρδιά μου νὰ προσελκύσῃ τὴν καρδίαν, ἣν ἐξέλεξεν.

— Ἄλλ' ἡ Μαγδαληνή γνωρίζει ὅτι τὴν ἀγαπᾷ;

— Δὲν πιστεύω νὰ μὲ βλέπῃ μετὰ δυσαρσεκειας, ἀλλ' ἐγὼ οὔτε διὰ τῶν χειλέων οὔτε διὰ τῶν βλεμμάτων ἐξέφρασα ποτὲ αὐτῇ τὸν ἔρωτά μου. Πρὶν ἢ ζητήσω τὴν συγκατάθεσιν τῆς, ἐνόμισα καθήκόν μου νὰ ζητήσω τὴν ἰδικήν σου.

— Εὖγε! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος. Δὲν μανθάνω τῶρα πρῶτον τί ἀξίζεις, πρὸ πολλοῦ ἔχεις τὴν φιλίαν μου καὶ τὴν ὑπόληψίν μου. Θὰ ἐρωτήσω τὴν Μαγδαληνήν, ἐὰν δὲ δέχεται τὴν πρότασίν σου, σὺ ὑπόσχομαι ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οὐδὲν θὰ παρεμβάλω πρόσκομμα εἰς τὴν εὐτυχίαν σου.

Ὁ βαρυνέτος ἀπεσύρθη ἔχων τὴν καρδίαν πλήρη γλυκειάς ἐλπίδος. Ἠγάπα μὲν τὴν Μαγδαληνήν, ἀλλ' ἠγάπα καὶ τὸν Μαυρίκιον, ὅ,τι δὲ πρὸ πάντων ἤρεσκεν εἰς τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἧτο ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀποζημιώσῃ ἀμφοτέρους διὰ τὴν ἀδικίαν τῆς τύχης, ἀποδίδων αὐτοῖς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὴν θέσιν, ἣν εἶχον στερηθῆ.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

ELIZA Σ. ΣΟΥΤΣΟΡ.

ΑΙ ΟΔΥΝΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἡ ἱστορία διδάσκει, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι συχνάκις ἀφρευκτος, ὅτε ἀναγκάτως προκύπτει ἐκ τῆς ἀναποδράστου φορᾶς τῶν πραγμάτων, ἐκ τῶν συγκρουομένων συμφερόντων τῶν λαῶν, ἐνὶ λόγῳ ἐκ τοῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως διαγωνισμοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ φαινόμενον τοῦ πολέμου παρετηρήθη εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Περιγράφων τὴν γενικὴν ἀποψίν τῶν μεγάλων ἐρήμων (Εἰκόνας τῆς φύσεως), ὁ μέγας Humbolt ἐκφέρει τὰς ἐξῆς ὡραίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκέψεις. «Ἐνθ' ἀφ' ἐνὸς παρατηροῦμεν ἐν ταῖς στέπαισι (ταῖς μεγάλαισι πεδιάσι), τὴν τίγγιν καὶ τὸν κροκοδειλον πολεμοῦντας κατὰ τῶν ἀγρίων ἵππων καὶ βοῶν, βλέπομεν ἀφ' ἑτέρου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν, τῶν περιοριζόντων τὰς ἐρήμους ἐκεῖνας ἐκτάσεις ὡς τις πεφυτευμένη παραλία, τὸν ἄνθρωπον συνεχῶς ὠπλισμένον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Φυλαὶ τινες πίνουσι τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ φρικώδους ἀπληστίας· ἄλλαι δὲ φυλαὶ, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν ἄοπλοι πλὴν

ἀείποτε ἔτοιμοι πρὸς τὸν φόνον, φονεύουσι διὰ τοῦ δηλητηρίου δι' οὗ ἐβαψαν τὸν ἑαυτῶν ἀντίχειρα. Διὰ τοῦτο δσάκις ἀσθενέστεραι φυλαὶ διέρχωνται διὰ τῶν ἀμμωδῶν ἐρήμων, φροντίζουσιν ὅπως ἐξαφανίζωσι τὰ ἔχνη τῆς διαβάσεώς των. Οὕτω λοιπὸν παρατηροῦμεν τὸν ἄνθρωπον, εἴτε λάθωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα τῆς ζωόδους ἀγριότητος, εἴτε εἰς τὸν κολοφῶνα τοῦ πολιτισμοῦ, παρασκευάζοντα ἀείποτε ἑαυτῷ βίον πλήρη δοκιμασιῶν. Οὕτω, ὁ περιηγητῆς ὁ περιερχόμενος τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν ἀπαντᾷ ἀπανταχοῦ, ὅπως ὁ ἱστορικὸς ὁ διερχόμενος διὰ μέσου τῶν παρελθόντων αἰώνων, τὸ μονότονον καὶ ἀπελπιστικὸν θέαμα τῶν διχονοιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους».

Πλὴν ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ἐπίσης, ὅτι συχνότατα ἔλαβον χώραν πόλεμοι οὐδόλως ἀφρευκτοι, οὐδόλως ἐκ τῆς φορᾶς καὶ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλόμενοι, ἀλλὰ προκληθέντες ἐκ τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων ἐγωϊστῶν ἡγεμόνων ἢ ὑπουργῶν, ἢ ἐκ τῆς κουφότητος ὄχλου ἀγομένου πάντοτε ὑπὸ ὑπερφιλῶτων διμαγωγῶν. Τοιοῦτος λόγῳ χάριν μωρὸς πόλεμος, ἐπιβληθεὶς ὑπὸ καταδημαγωγουμένου ὄχλου εἰς τὰς νοήμονας ἀνωτέρας τάξεις, ἐγένετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ καταστρεπτικὴ κατὰ τῆς Σικελίας ἐκστρατεία τῷ 413 π. Χ.

Κατὰ τοιούτων ἐγωϊστικῶν ἢ ἀπερισκέπτων τάσεων ἀντιστρατεύεται ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη, ἐπιτελοῦσα ἔργον πρακτικὸν καὶ μὴ ἐπιδιώκουσα τὰ ἀδύνατα. Φωτίζουσα ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας περὶ τῶν πραγματικῶν ὄρων τῆς προόδου καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἐθνῶν καὶ περὶ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου, προσπαθεῖ ν' ἀποτρέψῃ τὸ κακόν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν. Εἰς ἐποχὰς καθ' ἃς αἱ οἰκονομικαὶ γνώσεις ἦσαν εἰς τὰ σπάργανα, ἐπιστεύετο ὅτι ὄρος ἀπαραίτητος τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλοῦτου τῶν πολιτειῶν εἶναι ἡ διὰ τῆς κατακτήσεως αὔξεις τῶν ὀρίων. Πλὴν σήμερον εἶναι γνωστὸν ὅτι ἄλλοι εἰσὶν οἱ ὄροι τοῦ μεγαλείου τῶν ἐπικρατειῶν, συχνάκις δὲ καὶ ὅλως ἀντίθετοι πρὸς τὴν διὰ τῆς κατακτήσεως αὔξισιν. «Αἱ πολιτικαὶ πρόοδοι, ἧτοι ἡ βελτίωσις τῶν πολιτικῶν ἡθῶν, λέγει σύγχρονος ἐπιφανῆς δημοσιολόγος, αἱ οἰκονομικαὶ πρόοδοι, καὶ αἱ ἠθικαὶ πρόοδοι αὐξάνουσιν τὴν δύναμιν τῶν ἐθνῶν μετὰ ταχύτητος μεγίστης χωροῦσης κατὰ λόγον γεωμετρικόν. Ἡ αὐτὴ ἐκτασις πλὴν μετὰ πληθυσμοῦ διπλοῦ, ὁ αὐτὸς πληθυσμὸς πλὴν μετ' εὐξίας γενικωτέρας καὶ μετὰ μέσων ἀφθονωτέρων, τὰ αὐτὰ πλούτη πλὴν εἰς χεῖρας λαοῦ πεπαιδευμένου καὶ ἐλευθέρου, ἀποφέρουσιν ἀποτελέσματα πολὺ μεγαλύτερα καὶ εἰς διαστάσεις πολὺ εὐρυτέρας ἐκεῖνων, τὰ ὅποια ἤθελέ τις εἰκάσει ἐκ μῆνης τῆς παραβολῆς τῶν ἀριθμῶν». (Maurice Block, L'Europe politique et sociale).